Критеријуми и елементи оцењивања у настави српског језика и књижевности

- **У току једног полугодишта ученик се оцењује најмање четири пута од чега најмање једном усмено.**
- **Писмене провере знања се структурирају на основу три нивоа знања (основни, средњи и напредни ниво) према стандардима. Распоред писмених провера знања се објављује на сајту школе.**
- **Оцењује се и рад на пројектима (начин излагања и презентовања, степен ангажовања и сарадње у групи)**
- **Ученици којима је потребна додатна подршка у учењу (индивидуализација и ИОП) оцењују се индивидуално у складу са својим могућностима и односом према раду.**

Сумативно оцењивање

У току полугодишта ученик мора добити најмање четири оцене. Ученик може добити следеће оцене:

- **две оцене на контролним задацима;**
- **две оцене из писмених задатака;**
- **две оцене на основу формативног оцењивања;**
- **једну на диктату/правописној вежби;**
- **једну на усменом одговору (наставник није дужан да га најави).**
- **Оцене добијене сумативним оцењивањем су бројчане и представљају вредновање постигнућа ученика на крају класификационих перида.**

Формативно оцењивање

- **усмени одговори;**
- **писмене провере до петнаест минута;**
- **ангажовање (степен развијености ученичке компетенције, активност на часу, успешност у групном раду, израда плаката/паноа, презентација и друго);**
- **писмени и домаћи задаци.**

- **Свака формативна оцена је истовремено и описна. Она треба да садржи: опис постигнућа ученика, опис ангажовања ученика у настави и препоруке за даље напредовање. Формативна оцена је средство којим се посредује у вођењу учења.**
- **Ученицима који се образују по ИОП-у материјал треба да буде и визуелно привлачан; садржај подељен на сегменте са илустрацијама, табелема и сл.**

<u>Критеријуми вредновања контролних задатака</u>

Контролни задаци су најављени и садрже питања из читања и разумевања прочитаног, књижевности, граматике и правописа.

Задаци се структурирају на три нивоа: основни, средњи и напредни ниво.

Оцењивање на основу процената:

0% - 30% = недовољан (1)
31% - 50% = довољан (2)
51% - 70% = добар (3)
71% - 85% = врло добар (4)
86% - 100% = одличан (5)

Напомена:

На полугодишњим и годишњим тестовима опсег процената за оцену довољан (2) износи од 31% до 50%.

<u>ПЕТИ РАЗРЕД</u>

ОДЛИЧАН (5)

<u>Књижевност</u>

Ученик чита са разумевањем различите врсте књижевних дела (и остале типове текстова) и потпуно самостално уме да:

- **опише свој доживљај;**
- **одреди књижевни род и врсту;**
- **анализира елементе композиције (стих, строфа; фабула, поглавље, епизода; чин, сцена, појава; једночинка, радио-драма);**

- **одреди карактеристике народне и ауторске књижевности и да их пронађе и докаже у конкретном тексту;**
- **препозна стилске фигуре у тексту, као и да их користи у усменом и писменом изражавању (персонификација, поређење, ономатопеја и епитет);**
- **прави разлику између песника и лирског субјекта, преповедача и писца;**
- **аргументовано брани постављене тезе током интерпретације књижевног текста, повеже и примени стечена знања на новим текстовима (тема, порука, главни и споредни мотиви, особине ликова, вредновање поступака ликова, узрочно-последично низање мотива);**
- **се критички осврће на прочитани текст, има развијене способности да процењује, самосталан је и лако долази до решења.**

Ученик редовно чита лектиру и учествује у интерпретацији.

На часовима је увек активан и учествује у анализи нових текстова, чита више од оног што је задато и служи се осталим изворима знања.

<u>Језик</u>

Ученик у потпуности са разумевањем усваја наставне садржаје из граматике и на примерима показује да уме да:

- **разликује промењиве речи и подврсте промењивих речи и непромењиве речи – прилоге и предлоге;**
- **разликује категорије рода, броја и падежа речи које имају деклинацију;**
- **одреди функције и значења падежа;**
- **препозна основне реченичне чланове (субјекат, предикат, објекат, прилошке одредбе, апозицију);**
- **разликује глаголска времена и граматичке категорије глагола;**
- **доследно примењује правописна правила у писаним радовима (употреба великог слова, састављено и растављено писање речи, интерпункцијски знакови – запета, наводници, црта);**
- **успешно пише по диктату (до две грешке) и самостално тачним реченицама одговора на питања отвореног типа;**
- **у потпуности правилно изговара гласове и наглашава речи, интонира реченицу и разговетно чита наглас.**

<u>Језичка култура</u>

Ученик говорну поруку изговара потпуном и правилном реченицом и врло успешно самостално говори напамет одабране одломке или књижевне текстове, прича, препричава и описује и показује логичну и емоционалну изражајност у свим облицима говорних вежби (и на теме из свакодневног живота и о доживљају књижевног дела).

Писмени радови су садржајно разрађени, тачно написани, композицијски утемељени, занимљиви, креативни и маштовити.

Самостално проналази тражене информације у тексту.

Потпуно самостално наводи синониме и антониме.

ВРЛО ДОБАР (4)

Књижевност

Ученик чита са разумевањем различите врсте књижевних дела (и остале типове текстова) и углавном самостално уме да:

- **опише свој доживљај;**
- **одреди књижевни род и врсту;**
- **анализира готово све елементе композиције (стих, строфа; фабула, поглавље, епизода; чин, сцена, појава; једночинка, радио-драма);**
- **одреди карактеристике народне и ауторске књижевности и да их пронађе и докаже у конкретном тексту;**
- **препозна стилске фигуре у тексту и углавном их користи у усменом и писменом изражавању (персонификација, поређење, ономатопеја и епитет);**
- **прави разлику између песника и лирског субјекта, преповедача и писца;**
- **у већини случајева аргументовано брани постављене тезе током интерпретације књижевног текста, повеже и примени стечена знања на новим текстовима (тема, порука, главни и споредни мотиви, особине ликова, вредновање поступака ликова, узрочно-последично низање мотива);**
- **се критички осврће на прочитани текст, има развијене способности да процењује, углавном је самосталан и долази до решења;**

Ученик углавном редовно чита лектиру и учествује у интерпретацији.

На часовима је активан и учествује у анализи нових текстова, чита што је задато.

Језик

Ученик у већини случајева у потпуности са разумевањем усваја наставне садржаје из граматике и на примерима показује да углавном уме да примени стечена знања:

- **разликује променљиве речи и подврсте променљивих речи и непроменљиве речи – прилоге и предлоге;**
- **разликује категорије рода, броја и падежа речи које имају деклинацију;**
- **одреди функције и значења падежа;**
- **препозна основне реченичне чланове (субјекат, предикат, објекат, прилошке одредбе, апозицију);**
- **разликује глаголска времена и граматичке категорије глагола;**
- **доследно примењује правописна правила у писаним радовима (употреба великог слова, састављено и растављено писање речи, интерпункцијски знакови – запета, наводници, црта);**
- **успешно пише по диктату (до четири грешке) и самостално тачним реченицама одговора на питања отвореног типа;**
- **у потпуности правилно изговара гласове и наглашава речи, интонира реченицу и разговетно чита наглас.**

<u>Језичка култура</u>

Говорну поруку изговара потпуном и правилном реченицом и успешно самостално говори напамет одабране одломке или књижевне текстове, прича, препричава и описује и углавном показује логичну и емоционалну изражајност у свим облицима говорних вежби (и на теме из свакодневног живота и о доживљају књижевног дела).

Писмени радови су садржајно разрађени, углавном тачно написани, композицијски утемељени.

Самостално проналази тражене информације у тексту.

Самостално наводи синониме и антониме.

ДОБАР (3)

<u>Књижевност</u>

Ученик чита различите врсте књижевних дела (и остале типове текстова) и:

- **делимично уме да опише свој доживљај;**
- **самостално одређује књижевни род и тражи помоћ при одређивању врсте;**
- **уз подстицај одређује неке елементе композиције;**
- **зна карактеристике народне и ауторске књижевности;**

- **зна дефиниције стилских фигура, уз помоћ наставника или вршњака препознаје их у тексту (персонификација, поређење, ономатопеја и епитет);**
- **делимично усваја књижевне термине и појмове и понекад учествује у интерпретацији књижевног текста.**

У већини случајева чита лектиру и понекад учествује у интерпретацији.

На часовима је каткад активан и ретко користи додатне изворе знања.

<u>Језик</u>

Ученик уме да дефинише наставне садржаје из граматике, памти их и репродукује, али не учи редовно па греши у примени стечених знања. Ученик делимично уме да:

- **разликује променљиве и непроменљиве речи;**
- **разликује категорије рода и броја;**
- **одређује падеже речи које имају деклинацију;**
- **препозна основне реченичне чланове;**
- **уз помоћ наставника разликује глаголска времена и граматичке категорије глагола;**
- **примени правописна правила у писаним радовима (употреба великог слова, састављено и растављено писање речи, интерпункцијски знакови – запета, наводници, црта);**
- **пише по диктату (до 6 грешака);**
- **уме да одговори на питања, али реченице нису граматички и правописно тачне (питања отвореног типа);**
- **правилно изговара гласове и понекад греши у наглашавању речи, интонирању реченице и читању наглас.**

<u>Језичка култура</u>

Говорну поруку, одабране одломке или књижевне текстове који се уче напамет, препричава и описује уз помоћ наставника у свим облицима говорних вежби (и на теме из свакодневног живота и о доживљају књижевног дела).

Писмени радови су делимично садржајно разрађени, делимично тачно написани и композицијски утемељени.

Уз помоћ проналази тражене информације у тексту и наводи синониме и антониме.

ДОВОЉАН (2)

Књижевност

Ученик лоше чита различите врсте књижевних дела (и остале типове текстова) и понекад делимично уме да опише свој доживљај.

Понекад уз помоћ уме да одреди књижевни род и стално тражи помоћ при одређивању врсте.

Уз подстицај ретко одређује неке елементе композиције.

Разликује народну од ауторске књижевности.

Препознаје неке књижевнотеоријске појмове уз подстицај и помоћ (персонификација, поређење, ономатопеја и епитет; песник и лирски субјекат, преповедач и писац; катрен, десетерац и осмерац; порука, особине ликова, вредновање поступака ликова).

У већини случајева не чита лектиру и ретко учествује у интерпретацији.

На часовима је ретко активан.

Језик

Ученик ретко уме дефинише наставне садржаје из граматике, делимично их памти и репродукује, али ретко учи па не уме примени стечена знања:

- **разликује категорије рода, броја и уз помоћ ретко одређује падеже речи које имају деклинацију;**
- **понекад препознаје основне реченичне чланове;**
- **уз помоћ разликује глаголска времена;**
- **прави веће правописне и граматичке грешке;**
- **потребна је стална помоћ наставника;**
- **углавном правилно изговара гласове и углавном греши у наглашавању речи, интонирању реченице и читању наглас.**

Језичка култура

Ретко успева да формулише говорну поруку, да каже одабране одломке или књижевне текстове који се уче напамет, да препричава и описује и поред помоћи наставника у свим облицима говорних вежби (и на теме из свакодневног живота и о доживљају књижевног дела).

Писмени радови су логички неповезани и садржајно сиромашни, али у вези са темом, имају доста већих правописних, граматичких и стилских грешака, али поштује форму.

Понекад уме да наведе синоним и антоним уз помоћ наставника.

НЕДОВОЉАН (1)

Књижевност

Ученик нема развијено интересовање за читање и ни уз добру мотивацију и помоћ не учествује у интерпретацији.

Нема основна књижевнотеоријска знања, а због лошег читања не разуме текст.

Не чита домаћу лектиру и не учествује у интерпретацији.

На часовима је неактиван.

Језик

Ученик није усвојио наставне садржаје из граматике, не препознаје граматичке категорије.

Нема предзнања па тешко прати наставу, пасиван је и незаинтересован.

Не прихвата помоћ ни савете наставника.

Језичка култура

Не успева да формулише говорну поруку, да говори одабране одломке или књижевне текстове који се уче напамет, да препричава и описује и поред помоћи наставника у свим облицима говорних вежби (и на теме из свакодневног живота и о доживљају књижевног дела).

Писмени радови су логички неповезани и садржајно сиромашни и нису у вези са темом, не поштује правописну и граматичку норму.

Тешко се изражава, а техника читања не задовољава узрасни стандард.

ШЕСТИ РАЗРЕД

ОДЛИЧАН (5)

Књижевност

Ученик чита са разумевањем различите врсте књижевних дела (и остале типове текстова) и потпуно самостално уме да :

- опише свој доживљај;

- самостално уме да одреди књижевни род и врсту;

- анализира елементе композиције (стих, строфа, рима; тема, мотив, време и место радње, заплет и расплет));

- зна карактеристике народне и ауторске књижевности и уме самостално да их пронађе и докаже у конкретном тексту;

-)потпуно усваја стилске фигуре, препознаје их у тексту и уме да их користи у усменом и писменом изражавању (персонификација, поређење, контраст, ономатопеја , епитет, хипербола);

- потпуно усваја књижевне термине и појмове и препознаје их у тексту (песник и лирски субјекат; приповедач и писац; катрен, дистих, терцет; лирски и епски десетерац и осмерац; врсте риме:парна, обгрљена и укрштена; описна, родољубива и социјална песма, дитирамб, елегија; песма о раду, митолошка, обредна и породична песма; комедија);

- аргументовано брани постављене тезе током интерпретације књижевног текста, повезује и примењује стечена знања на новим текстовима (тема, порука, главни и споредни мотиви, особине ликова, вредновање поступака ликова, узрочно-последично низање мотива; пблици казивања: нарација, дескрипција, дијалог и монолог; дидаскалије и реплика);

- критички се осврће на прочитани текст, има развијене способности да процењује, самосталан је и лако долази до решења;

- редовно чита лектиру и учествује у интерпретацији;

- на часовима је увек активан и учествује у анализи нових текстова, чита више од оног што је задато и служи се осталим изворима знања.

Језик

Ученик у потпуности са разумевањем усваја наставне садржаје из граматике и на примерима показује да уме потпуно самостално да примени стечена знања:

- разликује врсте и подврсте речи (неличне и придевске заменице);

- разликује категорије рода, броја и падежа речи које имају деклинацију, функције и значења падежа;

- одређује реченичне чланове;

- разликује глаголска времена(аорист, имперфекат, плусквамперфекат) и граматичке категорије глагола;

- одређује комуникативну функцију реченица;

- разликује начине творбе речи и њима добијене речи;

- препознаје фонетске особине језика и гласовне промене;

- зна правописна правила(употреба великог слова, састављено и растављено писање речи, растављање речи на крају реда, писање заменица са предлозима, глаголских облика и облика гласовних промена, као и интерпункцијских знакова – запета, наводници, црта) и доследно их самостално примењује у писаним радовима;

- успешно пише по диктату (до 3 грешке) и уме самостално да тачним реченицама одговори на питања (питања отвореног типа);

- У потпуности правилно изговара гласове и наглашава речи, интонира реченицу и разговетно чита наглас;

<u>Језичка култура</u>

Говорну поруку изговара потпуном и правилном реченицом и врло успешно користи различите облике усменог изражавања, препричава са и без сажимања и описује и показује логичну и емоционалну изражајност у свим облицима говорних вежби (и на теме из свакодневног живота и о доживљају књижевног дела). Писмени радови су садржајно разрађени, тачно написани, композицијски утемељени, занимљиви, креативни и маштовити. Самостално проналази тражене информације у тексту. Потпуно самостално и успешно саставља вест, обавештење и кратак извештај, као и да драматизује краћи текст. Потпуно успешно гради деминутиве и аугментативе.

ВРЛО ДОБАР (4)

<u>Књижевност</u>

Ученик чита са разумевањем различите врсте књижевних дела (и остале типове текстова) и углавном самостално уме да :

- опише свој доживљај;

- углавном самостално уме да одреди књижевни род и врсту;

- анализира елементе композиције (стих, строфа, рима; тема, мотив, време и место радње, заплет и расплет);

- зна карактеристике народне и ауторске књижевности (ауторске приповетке и романа) и уме углавном самостално да их пронађе у конкретном тексту;

- углавном усваја стилске фигуре, препознаје их у тексту и уме да их користи у усменом и писменом изражавању (персонификација, поређење, контраст, ономатопеја, хипербола);

- потпуно усваја књижевне термине и појмове и препознаје их у тексту (песник и лирски субјекат; приповедач и писац; катрен, дистих и терцет; лирски и епски десетерац и осмерац; врсте риме- парна, обгрљена и укрштена; описна, родољубива и социјална песма, дитирамб, елегија; породичне, обредне, митолошке и песме о раду;комедија);

- углавном аргументовано брани постављене тезе током интерпретације књижевног текста и самостално повезује и примењује стечена знања на новим текстовима (тема, порука, главни и споредни мотиви, особине ликова, вредновање поступака ликова, узрочно-последично низање мотива; облици казивања – нарација, дескрипција, дијалог и монолог; дидаскалије и реплика);

- критички се осврће на прочитани текст, има развијене способности да процењује, углавном је самосталан и долази до решења;

- редовно чита лектиру и учествује у интерпретацији;

- на часовима је активан и учествује у анализи нових текстова и чита што је задато.

<u>Језик</u>

Ученик готово у потпуности са разумевањем усваја наставне садржаје из граматике и на примерима показује да уме углавном да примени стечена знања :

- разликује врсте и подврсте речи (неличне и придевске заменице);

- разликује категорије рода, броја и падежа речи које имају деклинацију, функције и значења падежа;

- одређује реченичне чланове;

- разликује глаголска времена(аорист, имперфекат, плусквамперфекат) и граматичке категорије глагола;

- одређује комуникативну функцију реченица;

- разликује начине творбе речи и њима добијене речи;

- препознаје фонетске особине језика и гласовне промене;

- зна правописна правила (употреба великог слова, састављено и растављено писање речи,растављање речи на крају реда, писање одричних заменица, глаголских облика и облика гласовних промена, интерпункцијски знакови – запета, наводници, црта) и доследно их самостално примењује у писаним радовима;

- успешно пише по диктату (до 6 грешака) и уме самостално да тачним реченицама одговори на питања (питања отвореног типа);

- у потпуности правилно изговара гласове и наглашава речи, интонира реченицу и разговетно чита наглас.

<u>Језичка култура</u>
Говорну поруку изговара потпуном и правилном реченицом и успешно користи различите облике писаног и усменог изражавања, препричава са и без сажимања и описује и углавном показује логичну и емоционалну изражајност у свим облицима говорних вежби (и на теме из свакодневног живота и о доживљају књижевног дела). Писмени радови су садржајно разрађени, углавном тачно написани, композицијски утемељени. Самостално проналази тражене информације у тексту. Углавном самостално саставља вест, обавештење и краћи извештај. Уме да драматизује краћи текст и углавном успешно гради деминутиве и аугментативе.

ДОБАР (3)

<u>Књижевност</u>
Ученик чита различите врсте књижевних дела (и остале типове текстова):

- делимично уме да опише свој доживљај;

- самостално уме да одреди књижевни род и тражи помоћ при одређивању врсте;

- уз подстицај одређује неке елементе композиције (строфа, стих, рима; тема, мотив, време и место радње, заплет и расплет);

- зна карактеристике народне и ауторске књижевности(разлику између ауторске приповетке и романа);

- зна дефиниције стилских фигура, уз помоћ наставника или вршњака препознаје их у тексту (персонификација, поређење, ономатопеја, контраст, епитет, хипербола);

- делимично усваја књижевне термине и појмове (посник и лирски субјекат; приповедач и писац; катрен, дистих и терцет; лирски и епски десетерац и осмерац; врсте риме – парна, обгрљена и укрштена; описна, родољубива и социјална песма, дитирамб,елегија;митолошке, породичне, обредне и песме о раду;комедија);

- понекад учествује у интерпретацији истих;

- у већини случајева чита лектиру и понекад учествује у интерпретацији;

- на часовима је каткад активан и ретко користи додатне изворе знања;

<u>Језик</u>

- Ученик уме да дефинише наставне садржаје из граматике (наведене уз оцене 5 и 4)

- памти их и репродукује. али не учи редовно па греши у примени стечених знања;

- зна правописна правила и делимично их примењује у писаним радовима;

- делимично успешно пише по диктату (до 9 грешака);

- уме да одговори на питања али реченице нису граматички и правописно тачне (питања отвореног типа);

- правилно изговара гласове и понекад греши у наглашавању речи, интонирању реченице и читању наглас.

<u>Језичка култура</u>

Говорну поруку изговара потпуном и правилном реченицом, користи различите облике усменог изражавања, препричава и описује уз помоћ наставника у свим облицима говорних вежби (и на теме из свакодневног живота и о доживљају књижевног дела). Писмени радови су делимично садржајно разрађени, делимично тачно написани, композицијски утемељени. Уз помоћ проналази тражене информације у тексту, саставља вест, обавештење и кратак извештај и гради деминутиве и аугментативе.

ДОВОЉАН (2)

Књижевност

- Ученик лоше чита различите врсте књижевних дела (и остале типове текстова);

- понекад делимично уме да опише свој доживљај:

- понекад уз помоћ уме да одреди књижевни род и стално тражи помоћ при одређивању врсте

- уз подстицај ретко одређује неке елементе композиције;

- разликује народну од ауторске књижевности;

- препознаје неке књижевнотеоријске појмове уз подстицај и помоћ (персонификација, поређење, ономатопеја и епитет; песник и лирски субјекат, приповедач и писац; катрен, десетерац и осмерац; порука, особине ликова, вредновање поступака ликова)

- у већини случајева не чита домаћу лектиру и ретко учествује у интерпретацији;

- на часовима је ретко активан.

Језик

- Ученик ретко уме дефинише наставне садржаје из граматике (набројане у оценама 5 и 4), делимично их памти и репродукује, али ретко учи па не уме примени стечена знања(разликује категорије рода и броја, и некад уз помоћ одреди падеж; понекад препозна основне реченичне чланове; уз помоћ разликује глаголска времена);

- прави веће правописне и граматичке грешке;

- потребна је стална помоћ наставника;

- углавном правилно изговара гласове и углавном греши у наглашавању речи, интонирању реченице и читању наглас.

Језичка култура

Ретко успева да формулише говорну поруку, да каже одабране одломке или књижевне текстове који се уче напамет, да препричава и описује и поред помоћи наставника у свим облицима говорних вежби (и на теме из свакодневног живота и о доживљају књижевног дела). Писмени радови су логички неповезани и садржајно сиромашни али у вези са темом, имају доста већих правописних, граматичких и стилских грешака, али поштује форму.

НЕДОВОЉАН (1)

Књижевност

Ученик нема развијено интересовање за читање и ни уз добру мотивацију и помоћ не учествује у интерпретацији. Нема основна књижевнотеоријска знања, а због лошег читања не разуме текст. Не чита лектиру и не учествује у интерпретацији. На часовима је неактиван.

Језик

Ученик није усвојио наставне садржаје из граматике, не препознаје граматичке категорије. Нема предзнања па тешко прати наставу, пасиван и незаинтересован. Не прихвата помоћ ни савете наставника.

Језичка култура

Не успева да формулише говорну поруку, да каже одабране одломке или књижевне текстове који се уче напамет, да препричава и описује и поред помоћи наставника у свим облицима говорних вежби (и на теме из свакодневног живота и о доживљају књижевног дела). Писмени радови су логички неповезани и садржајно сиромашни и нису у вези са темом, не поштује правописну и граматичку норму. Тешко се изражава, а техника читања не задовољава.

СЕДМИ РАЗРЕД

ОДЛИЧАН (5)

Књижевност

Ученик чита са разумевањем различите врсте књижевних дела (и остале типове текстова) и потпуно самостално уме да :

- опише свој доживљај;

- самостално уме да одреди књижевни род и врсту;

- анализира елементе композиције (стих, строфа; фабула, поглавље, епизода; чин, сцена, појаваи сл.);

- зна карактеристике народне и ауторске књижевности и уме самостално да их пронађе и докаже у конкретном тексту;

- потпуно усваја стилске фигуре, препознаје их у тексту и уме да их користи у усменом и писменом изражавању (персонификација, поређење, контраст ономатопеја , епитет, метафора, симбол, словенска антитеза, хипербола, апострофа);

- потпуно усваја књижевне термине и појмове и препознаје их у тексту;

- аргументовано брани постављене тезе током интерпретације књижевног текста, повезује и примењује стечена знања на новим текстовима (тема, порука, главни и споредни мотиви, особине ликова, вредновање поступака ликова, узрочно-последично низање мотива);

- критички се осврће на прочитани текст, има развијене способности да процењује, самосталан је и лако долази до решења;

- редовно чита лектиру и учествује у интерпретацији;

- на часовима је увек активан и учествује у анализи нових текстова, чита више од оног што је задато и служи се осталим изворима знања.

<u>Језик</u>
Ученик у потпуности са разумевањем усваја наставне садржаје из граматике и на примерима показује да уме потпуно самостално да примени стечена знања:

- разликује врсте и подврсте речи;

- разликује категорије рода, броја и падежа речи које имају деклинацију, функције и значења падежа;

- одређује реченичне чланове;

- разликује глаголска времена и граматичке категорије глагола;

- одређује комуникативну и предикатску реченицу;

- одређује напоредне односе међу реченичним члановима и независним реченицама;

- одређује врсту и службу зависних реченица;

- препознаје особине конгруенције;

- одређује акценат у речима;

- зна правописна правила и доследно их самостално примењује у писаним радовима.Успешно пише по диктату (до 3 грешке) и уме самостално да тачним реченицама одговори на питања (питања отвореног типа);

- у потпуности правилно изговара гласове и наглашава речи, интонира реченицу и разговетно чита наглас.

Језичка култура

Говорну поруку изговара потпуном и правилном реченицом и врло успешно самостално говори напамет одабране одломке или књижевне текстове, прича, препричава и описује и показује логичну и емоционалну изражајност у свим облицима говорних вежби (и на теме из свакодневног живота и о доживљају књижевног дела). Писмени радови су садржајно разрађени, тачно написани, композицијски утемељени, занимљиви, креативни и маштовити. Самостално проналази тражене информације у тексту.

ВРЛО ДОБАР (4)

Књижевност

Ученик чита са разумевањем различите врсте књижевних дела (и остале типове текстова) и углавном самостално уме да :

- опише свој доживљај;

- углавномсамостално уме да одреди књижевни род и врсту;

- анализира елементе композиције (стих, строфа; фабула, поглавље, епизода; чин, сцена, појава и сл.);

- зна карактеристике народне и ауторске књижевности и уме углавном самостално да их пронађе и докаже у конкретном тексту;

- углавном усваја стилске фигуре, препознаје их у тексту и уме да их користи у усменом и писменом изражавању (персонификација, поређење, контраст ономатопеја , епитет, метафора, симбол, словенска антитеза, хипербола, апострофа);

- потпуно усваја књижевне термине и појмове и препознаје их у тексту;

- аргументовано брани постављене тезе током интерпретације књижевног текста, повезује и примењује стечена знања на новим текстовима (тема, порука, главни и споредни мотиви, особине ликова, вредновање поступака ликова, узрочно-последично низање мотива);

- критички се осврће на прочитани текст, има углавном развијене способности да процењује и самосталан је и успева да дође до до решења;

- редовно чита лектиру и учествује у интерпретацији;

- на часовима је активан и учествује у анализи нових текстова и чита оно што је задато.

Језик

Ученик у готово потпуности са разумевањем усваја наставне садржаје из граматике и на примерима показује да уме углавном да примени стечена знања :

- разликује врсте и подврсте речи;

- разликује категорије рода, броја и падежа речи које имају деклинацију, функције и значења падежа;

- одређује реченичне чланове;

- разликује глаголска времена и граматичке категорије глагол;

- одређује комуникативну и предикатску реченицу;

- одређује напоредне односе међу реченичним члановима и независним реченицама;

- одређује врсту и службу зависних реченица;

- препознаје особине конгруенције;

- зна правописна правила и доследно их самостално примењује у писаним радовима. Успешно пише по диктату (до 6 грешке) и уме самостално да тачним реченицама одговори на питања (питања отвореног типа).;

- препознаје акценат у речима;

- у потпуности правилно изговара гласове и наглашава речи, интонира реченицу и разговетно чита наглас.

Језичка култура

Говорну поруку изговара потпуном и правилном реченицом и успешно самостално говори напамет одабране одломке или књижевне текстове, прича, препричава и описује и углавном показује логичну и емоционалну изражајност у свим облицима говорних вежби (и на теме из свакодневног живота и о доживљају књижевног дела). Писмени радови су садржајно разрађени, углавном тачно написани, композицијски утемељени. Самостално проналази тражене информације у тексту.

ДОБАР (3)

Књижевност

Ученик чита различите врсте књижевних дела (и остале типове текстова)

- делимично уме да опише свој доживљај;

- Самостално уме да одреди књижевни род и тражи помоћ при одређивању врсте

- уз подстицај одређује неке елементе композиције;

- зна карактеристике народне и ауторске књижевности;

- зна дефиниције стилских фигура, уз помоћ наставника или вршњака препознаје их у тексту;

- делимично усваја књижевне термине и појмове;

- понекад учествује у интерпретацији;

- у већини случајева чита лектиру и понекад учествује у интерпретацији;

- на часовима је каткад активан и ретко користи додатне изворе знања.

Језик

- Ученик уме да дефинише наставне садржаје из граматике (наведене уз оцене 5 и 4)

- памти их и репродукује, али не учи редовно па греши у примени стечених знања;

- зна правописна правила и делимично их примењује у писаним радовима;

- делимично успешно пише по диктату (до 9 грешака);

- уме да одговори на питања али реченице нису граматички и правописно тачне (питања отвореног типа);

- правилно изговара гласове и понекад греши у наглашавању речи, интонирању реченице и читању наглас;

Језичка култура

Говорну поруку, одабране одломке или књижевне текстове који се уче напамет, препричава и описује уз помоћ наставника у свим облицима говорних вежби (и на теме из свакодневног живота и о доживљају књижевног дела). Писмени радови су делимично садржајно разрађени, делимично тачно написани, композицијски утемељени. Уз помоћ проналази тражене информације у тексту и наводи синониме и антониме.

ДОВОЉАН (2)

Књижевност

- Ученик лоше чита различите врсте књижевних дела (и остале типове текстова);

- понекад делимично уме да опише свој доживљај;

- понекад уз помоћ уме да одреди књижевни род и стално тражи помоћ при одређивању врсте;

- уз подстицај ретко одређује неке елементе композиције;

- разликује народну од ауторске књижевности;

- препознаје неке књижевнотеоријске појмове уз подстицај и помоћ;

- у већини случајеване чита лектиру и ретко учествује у интерпретацији;

- на часовима је ретко активан.

Језик

-Ученик ретко уме дефинише наставне садржаје из граматике (набројане у оценама 5 и 4), делимично их памти и репродукује, али ретко учи па не уме примени стечена знања.

- прави веће правописне и граматичке грешке;

- потребна је стална помоћ наставника;

- углавном правилно изговара гласове и углавном греши у наглашавању речи, интонирању реченице и читању наглас.

Језичка култура

Ретко успева да формулише говорну поруку, да каже одабране одломке или књижевне текстове који се уче напамет, да препричава и описује и поред помоћи наставника у свим облицима говорних вежби (и на теме из свакодневног живота и о доживљају књижевног дела). Писмени радови су логички неповезани и садржајно сиромашни, али у вези са темом, имају доста већих правописних, граматичких и стилских грешака, али поштује форму.

НЕДОВОЉАН (1)

Књижевност

Ученик нема развијено интересовање за читање и ни уз добру мотивацију и помоћ не учествује у интерпретацији. Нема основна књижевнотеоријска знања а због лошег читања не разуме текст. Не чита лектиру и не учествује у интерпретацији. На часовима је неактиван.

Језик

Ученик није усвојио наставне садржаје из граматике, не препознаје граматичке категорије. Нема предзнања па тешко прати наставу, пасиван је и незаинтересован. Не прихвата помоћ ни савете наставника.

Језичка култура

Не успева да формулише говорну поруку, да каже одабране одломке или књижевне текстове који се уче напамет, да препричава и описује и поред помоћи наставника у свим облицима говорних вежби (и на теме из свакодневног живота и о доживљају књижевног дела). Писмени радови су логички неповезани и садржајно сиромашни и нису у вези са темом, не поштује правописну и граматичку норму. Тешко се изражава, а техника читања не задовољава.

ОСМИ РАЗРЕД

ОДЛИЧАН (5)

Књижевност

Ученик чита са разумевањем различите врсте књижевних дела (и остале типове текстова) и потпуно самостално уме да :

- опише свој доживљај;

- самостално уме да одреди књижевни род и врсту;

- анализира елементе композиције (стих, строфа, рима; фабула, поглавље, епизода; чин, сцена, појаваи сл.);

- зна карактеристике народне и ауторске књижевности и уме самостално да их пронађе и докаже у конкретном тексту;

- потпуно усваја стилске фигуре, препознаје их у тексту и уме да их користи у усменом и писменом изражавању (персонификација, поређење, контраст ономатопеја , епитет, метафора, симбол, словенска антитеза, хипербола, апострофа, метонимија);

- потпуно усваја књижевне термине и појмове и препознаје их у тексту;

- аргументовано брани постављене тезе током интерпретације књижевног текста, повезује и примењује стечена знања на новим текстовима (тема, порука, главни и споредни мотиви, особине ликова, вредновање поступака ликова, узрочно-последично низање мотива);

- критички се осврће на прочитани текст, има развијене способности да процењује, самосталан је и лако долази до решења;

- редовно чита лектиру и учествује у интерпретацији;

- на часовима је увек активан и учествује у анализи нових текстова, чита више од оног што је задато и служи се осталим изворима знања.

<u>Језик</u>

- Ученик у потпуности са разумевањем усваја наставне садржаје из граматике и на примерима показује да уме потпуно самостално да примени стечена знања:

- разликује врсте и подврсте речи;

- разликује категорије рода, броја и падежа речи које имају деклинацију, функције и значења падежа;

- прецизно одређује реченичне чланове;

- разликује глаголске облике и граматичке категорије глагола;

- одређује врсту и службу зависних реченица;

- објасни настанак и развој српског књижевног језика; разуме значај књижевног језика за културу и историју српског народа; сврста српски језик у одговарајућу језичку групу у Европи; именује дијалекте српског језика;

- зна особине гласова српског језика, самостално одређује гласовне промене у речима;

- самостално издвоји делове творенице и препозна основне моделе њиховог грађења;

- самостално и потпуно користи садржаје из граматике обрађене у претходним разредима и повеже;

- зна правописна правила и доследно их самостално примењује у писаним радовима. Успешно пише по диктату (до 3 грешке) и уме самостално да тачним реченицама одговори на питања (питања отвореног типа);

- у потпуности правилно изговара гласове и наглашава речи, интонира реченицу и разговетно чита наглас.

Језичка култура

Говорну поруку изговара потпуном и правилном реченицом и врло успешно самостално говори напамет одабране одломке или књижевне текстове, прича, препричава и описује и показује логичну и емоционалну изражајност у свим облицима говорних вежби (и на теме из свакодневног живота и о доживљају књижевног дела). Писмени радови су садржајно разрађени, тачно написани, композицијски утемељени, занимљиви, креативни и маштовити. Самостално проналази тражене информације у тексту. Потпуно самостално наводи синониме и антониме.

ВРЛО ДОБАР (4)

Књижевност

Ученик чита са разумевањем различите врсте књижевних дела (и остале типове текстова) и углавном самостално уме да:

- опише свој доживљај;

- углавном самостално уме да одреди књижевни род и врсту;

- анализира елементе композиције (стих, строфа; фабула, поглавље, епизода; чин, сцена, појава и сл.);

- зна карактеристике народне и ауторске књижевности и уме углавном самостално да их пронађе и докаже у конкретном тексту;

- углавном усваја стилске фигуре, препознаје их у тексту и уме да их користи у усменом и писменом изражавању (персонификација, поређење, контраст ономатопеја , епитет, метафора, симбол, словенска антитеза, хипербола, апострофа, метонимија);

- потпуно усваја књижевне термине и појмове и препознаје их у тексту;

- аргументовано брани постављене тезе током интерпретације књижевног текста, повезује и углавном примењује стечена знања на новим текстовима (тема, порука, главни и споредни мотиви, особине ликова, вредновање поступака ликова, узрочно-последично низање мотива;

- критички се осврће на прочитани текст, има развијене способности да процењује, углавном је самосталан и долази до решења;

-редовно чита лектиру и учествује у интерпретацији;

- на часовима је активан и учествује у анализи нових текстова, чита оно што је задато.

Језик

Ученик у готово потпуности са разумевањем усваја наставне садржаје из граматике и на примерима показује да уме углавном без грешке да примени стечена знања:

- разликује врсте и подврсте речи;

- разликује категорије рода, броја и падежа речи које имају деклинацију, функције и значења падежа;

- прецизно одређује реченичне чланове;

- разликује глаголске облике и граматичке категорије глагола;

- одређује врсту и службу зависних реченица;

- објасни настанак и развој српског књижевног језика; разуме значај књижевног језика за културу и историју српског народа; сврста српски језик у одговарајућу језичку групу у Европи; именује дијалекте српског језика;

- зна особине гласова српског језика и углавном одређује гласовне промене у речима;

- издваја у већини случајева делове творенице и препозна основне моделе њиховог грађења;

- користи садржаје из граматике обрађене у претходним разредима;

- зна правописна правила и доследно их самостално примењује у писаним радовима. Успешно пише по диктату (до 6 грешке) и уме самостално да тачним реченицама одговори на питања (питања отвореног типа).;

- у потпуности правилно изговара гласове и наглашава речи, интонира реченицу и разговетно чита наглас.

Језичка култура

Говорну поруку изговара потпуном и правилном реченицом и успешно самостално говори напамет одабране одломке или књижевне текстове, прича, препричава и описује и углавном показује логичну и емоционалну изражајност у свим облицима говорних вежби (и на теме из свакодневног живота и о доживљају књижевног дела). Писмени радови су садржајно разрађени, углавном тачно написани, композицијски утемељени. Самостално проналази тражене информације у тексту. Самостално наводи синониме и антониме.

ДОБАР (3)

Књижевност

Ученик чита различите врсте књижевних дела (и остале типове текстова);

- делимично уме да опише свој доживљај;

- Самостално уме да одреди књижевни род и тражи помоћ при одређивању врсте

- уз подстицај одређује неке елементе композиције;

- зна карактеристике народне и ауторске књижевности;

- зна дефиниције стилских фигура, уз помоћ наставника или вршњака препознаје их у тексту;

- делимично усваја књижевне термине и појмове;

- понекад учествује у интерпретацији;

- у већини случајева чита лектиру и понекад учествује у интерпретацији;

- на часовима је каткад активан и ретко користи додатне изворе знања.

Језик

Ученик уме да дефинише наставне садржаје из граматике (наведене уз оцене 5 и 4);

- памти их и репродукује, али не учи редовно па греши у примени стечених знања;

- зна правописна правила и делимично их примењује у писаним радовима;

- делимично успешно пише по диктату (до 9 грешака);

- уме да одговори на питања, али реченице нису граматички и правописно тачне (питања отвореног типа);

- правилно изговара гласове и понекад греши у наглашавању речи, интонирању реченице и читању наглас.

Језичка култура

Говорну поруку, одабране одломке или књижевне текстове који се уче напамет, препричава и описује уз помоћ наставника у свим облицима говорних вежби (и на теме из свакодневног живота и о доживљају књижевног дела). Писмени радови су делимично садржајно разрађени, делимично тачно написани, композицијски утемељени. Уз помоћ проналази тражене информације у тексту и наводи синониме и антониме.

ДОВОЉАН (2)

Књижевност

Ученик лоше чита различите врсте књижевних дела (и остале типове текстова);

- понекад делимично уме да опише свој доживљај;

- понекад уз помоћ уме да одреди књижевни род и стално тражи помоћ при одређивању врсте;

- уз подстицај ретко одређује неке елементе композиције;

- разликује народну од ауторске књижевности;

- препознаје неке књижевнотеоријске појмове уз подстицај и помоћ;

- у већини случајева не чита лектиру и ретко учествује у интерпретацији;

- на часовима је ретко активан.

Језик

Ученик ретко уме дефинише наставне садржаје из граматике (набројане у оценама 5 и 4), делимично их памти и репродукује, али ретко учи па не уме примени стечена знања.

- прави веће правописне и граматичке грешке;

- потребна је стална помоћ наставника;

- углавном правилно изговара гласове и углавном греши у наглашавању речи, интонирању реченице и читању наглас.

Језичка култура

Ретко успева да формулише говорну поруку, да каже одабране одломке или књижевне текстове који се уче напамет, да препричава и описује и поред помоћи наставника у свим облицима говорних вежби (и на теме из свакодневног живота и о доживљају књижевног дела). Писмени радови су логички неповезани и садржајно сиромашни, али у вези са темом, имају доста већих правописних, граматичких и стилских грешака, али поштује форму.

НЕДОВОЉАН (1)

Књижевност

Ученик нема развијено интересовање за читање и ни уз добру мотивацију и помоћ не учествује у интерпретацији. Нема основна књижевнотеоријска знања а због лошег читања не разуме текст. Не чита домаћу лектиру и не учествује у интерпретацији. На часовима је неактиван.

Језик

Ученик није усвојио наставне садржаје из граматике, не препознаје граматичке категорије. Нема предзнања па тешко прати наставу, пасиван и незаинтересован. Не прихвата помоћ ни савете наставника.

Језичка култура

Не успева да формулише говорну поруку, да каже одабране одломке или књижевне текстове који се уче напамет, да препричава и описује и поред помоћи наставника у свим облицима говорних вежби (и на теме из свакодневног живота и о доживљају књижевног дела). Писмени радови су логички неповезани и садржајно сиромашни и нису у вези са темом, не поштује правописну и граматичку норму. Тешко се изражава, а техника читања не задовољава.

Наставнице српског језика и књижевности

Драгана Вукосав и Љиља Рафаиловић